

Valtiovarainministeriön valtionosuuksia koskevat päätökset

KH 12.08.2024 § 256
1530/02.05.01.00.00/2023

Valtiovarainministeriön 21.12.2023 tekemän valtionosuuspäätöksen mukaan Joensuun kaupungille myönnettiin peruspalvelujen valtionosuutta 26 921 900 euroa. Lisäksi kaupunki saa päätöksen mukaan veroperustemuutoksista johtuvaa veromenetysten korvausta 12 672 879 euroa. Valtiovarainministeriö vahvisti 21.12.2023 tekemällään päätöksellä kotikuntakorvauksen perusosaksi 7 459,25 euroa. Päätöksen myötä kaupungin kotikuntakorvausmenoiksi muodostuisi 11 113 358 euroa ja kotikuntakorvaustuloiksi 762 559 euroa.

Kaupunginhallitus käsitteli valtionosuuspäätökset 18.3.2024 § 96.

Vuoden 2023 alusta toteutuneen hyvinvointialueuudistukseen liittyvän rahoitusmallin johdosta kunnan valtionosuuksien määrään vaikuttaa pysyvästi vuosien 2021 ja 2022 toteutuneet sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palveluiden kustannukset. Siten Siun soten vuosien 2021 ja 2022 nopea menokasvu ja palkkaharmonisaatiokustannukset pienentävät pysyvästi kaupungin valtionosuuksien määrää. Erityisesti palkkaharmonisaatiokustannusten huomioiminen valtionosuuksien perusteena olevissa siirtolaskelmissa johtaa kunnat eriarvoiseen asemaan, mistä johtuen kaupunginhallitus päätti hakea oikaisua valtiovarainministeriön päätökseen (VN/35660/2023) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2024. Oikaisuvaatimusta tuki myös mm. se, että valtionosuudet perustuivat arviovaraiseen pakolliseen varaukseen ja sisälsivät merkittävän määrän viivästyskorkoja, jotka eivät ole varsinaisia sosiaali- ja terveystalouden menoja. Oikaisuvaatimuksen mukaan harmonisaatiokustannukset viivästyskorkoineen tulee poistaa sote-uudistuksen kuntakohtaisista siirtolaskelmista.

Valtiovarainministeriö teki 26.6.2024 päätöksen Joensuun kaupungin oikaisuvaatimuksesta koskien vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta. Päätöksellään valtiovarainministeriö hylkäsi kaupungin oikaisuvaatimuksen, koska valtionosuuspäätös on valtiovarainministeriön esittämien perustelujen mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022) mukainen.

Valtiovarainministeriön perusteluissa tuodaan esille, että siirtolaskelmaa koskevan sääntelyn näkökulmasta kunnat vastaavat palkkaharmonisaatiokustannuksista ja niihin liittyvästä kuntayhtymän alijäämän kattamisesta siltä osin, kun ne kohdistuvat aikaan ennen 1.1.2023. Viivästyskorkojen osalta valtiovarainministeriö katsoo, että alijäämän kattamisvelvollisuus ei tee poikkeusta rahoituskuluista syntyneen alijäämän osalta eikä toisaalta viivästyskorot kuulu sellaisiin eriin, joita voitaisiin em. valtioneuvoston asetuksen perusteella erikseen oikaista. Valtiovarainministeriö katsoo myöskin, että vaikka toteutunut palkkaharmonisaatiokustannus on tilinpäätökseen tehtyä pakollista varausta pienempi, ei tietojen muutoksia päivitetä laskelmiin. Merkitystä kuntien vastuuseen ei myöskään olisi sillä, että palkkaharmonisaation kustannuksista päästäisiin sopimukseen vasta 1.1.2023 jälkeen ja henkilöstön työantajana 1.1.2023 lukien on toiminut hyvinvointialue maksaisi takautuvat korvaukset työntekijöille. Valtiovarainministeriön päätöstä koskevien muutoksenhakuohjeiden mukaan päätökseen voi hakea muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valtiovarainministeriö on 26.6.2024 tehnyt oikaisuvaatimuksen hylkäämistä koskevan päätöksen lisäksi myös varsinaisen päätöksen kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien muuttamisesta. Päätöksessä on huomioitu kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten tarkentuminen eräiden muiden alueiden osalta sekä käyttämättömäksi jääneen kuntien yhdistymisen taloudellisen tuen palautus. Muutokset huomioidaan valtionosuuksien tilityksistä elokuusta

alkaen. Joensuun osalta peruspalvelujen valtionosuus kasvaa noin 146 000 euroa ja on 27 067 903 euroa. Veroperustemuutoksista johtuva veromenetysten korvauksen määrä säilyy aiemman päätöksen mukaisena.

Valtiovarainministeriön hylättyä kaupungin oikaisuvaatimuksen peruspalvelujen valtionosuuden muutos on haettua muutosta pienempi. Koska kaupunki edelleen katsoo, että palkkaharmonisaatiokustannuksia ei tule huomioida valtionosuuksien perusteena olevissa siirtolaskelmissa, kaupunki on jättänyt valitusajan puitteissa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle valituksen valtiovarainministeriön päätöksestä. Valtiovarainministeriön päätös on tehty 26.6.2024, joten valitus on tullut toimittaa 29.7.2024 mennessä. Valitusta on mahdollista täydentää.

Valtiovarainministeriö on tehnyt 26.6.2024 myös päätöksen kotikuntakorvauksen perusosan korjaamisesta vuodelle 2024. Perusosan laskenta perustuu toteutuneisiin vuoden 2022 esi- ja perusopetuksen kustannuksiin koko maan tasolla. Kotikuntakorvausosan laskennan tietopohjassa on havaittu virhe ja laskennasta puuttui koko maan tasolla nettokustannuksia 280 milj. euroa. Tämä kasvattaa kotikuntakorvausosan perusosaa noin 420 eurolla, 7 459,25 eurosta 7 880,65 euroon.

Kaupunki maksaa korvausta kotikuntakorvausosan perusosaan pohjautuen joensuulaisten oppilaiden käydessä muiden kuntien, valtion tai yksityisten opetuksen järjestäjien koulua. Vastaavasti kaupunki saa korvauksia muiden kuntien oppilaista, jos nämä ovat kaupungin kouluissa. Koska Joensuussa muiden opetuksenjärjestäjien osuus on varsin suuri, kotikuntakorvausosan perusosan virheen korjaus nostaa kotikuntakorvausmenoja merkittävästi vuoden 2024 aikana. Aiemman päätöksen mukainen kotikuntakorvausten nettomeno vastasi talousarvion varausta ollen 10,35 milj. euroa. Uuden päätöksen mukaan nettomenoja kertyy 10,94 milj. euroa eli korjauspäätös kasvattaa kaupungin menoja noin 0,6 milj. eurolla. Menojen kasvu kohdistuu koulutus- ja nuorisopalveluiden tulosalueelle.

Valtionosuuksia koskevat päätökset sekä Itä-Suomen hallinto-oikeudelle jätetty valitus on esitetty pykälän liitteenä. Itä-Suomen hallinto-oikeudelle jätetty valitus on luettavissa sähköisessä kokouksessa.

Valmistelija: talusjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä Itä-Suomen hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen, joka koskee valtiovarainministeriön 26.6.2024 tekemää päätöstä Joensuun kaupungin oikaisuvaatimuksesta koskien vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta,

merkitä tässä vaiheessa tiedoksi valtiovarainministeriön päätöksen peruspalvelujen valtionosuuksien muuttamisesta vuodelle 2024,

merkitä tiedoksi valtiovarainministeriön päätöksen kotikuntakorvauksen perusosan korjaamisesta vuodelle 2024 ja tyytyä siihen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talusojohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.